

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра психології та здоров'я людини

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОДІАГНОСТИКА З ОСНОВАМИ МАТЕМАТИЧНОЇ
СТАТИСТИКИ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	С Соціальні науки, журналістика та інформація
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	С 4 «Психологія»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Соціально-гуманітарний

Робоча програма з навчальної дисципліни «Психодіагностика з основами математичної статистики» для здобувачів вищої освіти соціально-гуманітарного факультету за спеціальністю С4 «Психологія», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Укладач І.В. Дорошенко. Біла Церква: БНАУ, 2025.19 с.

Розробник: І.В. Дорошенко, старший викладач кафедри психології.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології та здоров'я людини (протокол № 1 від 13.08.2025 р.)

В. о. завідувача кафедри психології
та здоров'я людини

Олена ХОМЧУК

Гарант ОП

Олена ХОМЧУК

Схвалено методичною радою соціально-гуманітарного факультету
(Протокол № 01 від 26.08.2025 р.)

Голова методичної ради, доцент

Інна КОВАЛЬЧУК

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	4
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОДІАГНОСТИКА З ОСНОВАМИ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ»	6
5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	14
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	15
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	15
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	16
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	17
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	18

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

За планом 2025-2026 навчального року на вивчення дисципліни «Психодіагностика з основами математичної статистики» для денної та заочної форми навчання передбачено 150 академічних годин (5 кредитів ECTS), у т. ч. аудиторних – 64 годин (лекції – 32, практичні заняття – 32), самостійна робота студентів – 86 години.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено у таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація»	Вибіркова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність С 4 «Психологія»	1-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	3-й
		<i>Лекції</i>	
Загальна кількість академічних годин – 150		32 год.	4 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 6.	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	<i>Практичні</i>	
		32 год.	4 год.
		<i>Самостійна робота (у т.ч. на виконання ІНДЗ)</i>	
		86 год.	142 год.
		Підсумковий контроль: залік	

Мета вивчення дисципліни: забезпечення засвоєння системи психологічних знань з теоретичної та практичної психодіагностики та формування практичних вмінь проведення психодіагностичного обстеження як складової професійної діяльності психолога, фасилітація особистісному розвитку майбутнього психолога.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна є базовою для подальшого вивчення інших дисциплін.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	<p>СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.</p> <p>СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.</p> <p>СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики</p>
Програмні результати навчання (ПРН)	<p>ПРН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПРН6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.</p> <p>ПРН7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.</p> <p>ПРН16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p>

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Психодіагностика з основами математичної статистики»

Змістовий модуль 1. Загальні засади психодіагностики

- Тема 1. Предмет психодіагностики як наукового знання.
- Тема 2. Історія виникнення і становлення психодіагностики.
- Тема 3. Загальна характеристика методів психодіагностики.
- Тема 4. Сфери використання методів практичної психодіагностики.
- Тема 5. Загальна теорія тестової психодіагностики.
- Тема 6. Організація проведення психодіагностичного обстеження.
- Тема 7. Морально-етичні проблеми в роботі психодіагноста.
- Тема 8. Діагностика психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації.
- Тема 9. Особливості діагностики темпераменту і характеру.

Змістовий модуль 2. Техніки психодіагностики. Обробка та інтерпретація результатів досліджень

- Тема 10. Вимірювання інтелекту як предмет психодіагностики.
- Тема 11. Особистісні опитувальники. Дослідження властивостей особистості.
- Тема 12. Нетестові методи психодіагностики.
- Тема 13. Проективні методи в діагностиці.
- Тема 14. Соціально-психологічні особливості діагностування людей різного віку.
- Тема 15. Математичні методи в психологічних дослідженнях.
- Тема 16. Візуальна психодіагностика та її застосування у психологічній практиці.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лб.	інд.	СРС		л	п	лб.	інд.	СРС
<i>Змістовий модуль 1. Загальні засади психодіагностики.</i>												
Тема 1. Предмет психодіагностики як наукового знання.		2	2			5					8	
Тема 2. Історія виникнення і становлення психодіагностики.		2	2			5					8	
Тема 3. Загальна характеристика методів психодіагностики.		2	2			5		1			8	
Тема 4. Сфери використання методів практичної психодіагностики.		2	2			5					8	
Тема 5. Загальна теорія тестової психодіагностики.		2	2			5					8	
Тема 6. Організація проведення психодіагностичного обстеження.		2	2			5		1			8	
Тема 7. Морально-етичні проблеми в роботі психодіагноста.		2	2			5					8	
Тема 8. Діагностика психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації.		2	2			5		1			8	
Тема 9. Особливості діагностики темпераменту і характеру.		2	2			5		1			8	
Разом за змістовим модулем 1		18	18			45		2	2		72	
<i>Змістовий модуль 2. Техніки психодіагностики. Обробка та інтерпретація результатів досліджень.</i>												
Тема 10. Вимірювання інтелекту як		2	2			6		1			10	

предмет психодіагностики.											
Тема 11. Особистісні опитувальники. Дослідження властивостей особистості.		2	2			6		1			10
Тема 12. Нетестові методи психодіагностики.		2	2			6					10
Тема 13. Проективні методи в діагностиці.		2	2			6		1			10
Тема 14. Соціально-психологічні особливості діагностування людей різного віку.		2	2			6					10
Тема 15. Математичні методи в психологічних дослідженнях.		2	2			6		1			10
Тема 16. Візуальна психодіагностика та її застосування у психологічній практиці.		2	2			5					10
Разом за змістовим модулем 2		14	14			41		2	2		70
Усього годин		32	32			86		4	4		142

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, ср – самостійна робота студентів, в т.ч. індивідуальні завдання.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Психодіагностика з основами математичної статистики»

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Загальні засади психодіагностики.</i>	
<p>Тема 1. Предмет психодіагностики як наукового знання. Визначення і місце психодіагностики в системі психологічних наук. Мета, завдання та сфери застосування. Об'єкт і предмет психодіагностичного дослідження. Методологічні засади дисципліни: принципи науковості, об'єктивності, валідності, надійності і стандартизація методик. Методи: тестування, спостереження, бесіда та інтерв'ю, анкетування.</p>	2
<p>Тема 2. Історія виникнення і становлення психодіагностики. Передумови виникнення психодіагностики: філософські уявлення про психіку в античності, розвиток медицини та педагогіки, вплив експериментальної психології. Зародження психодіагностики (XIX ст.): внесок В. Вундта, психофізика Г. Фехнера, перші психологічні вимірювання. Створення перших психодіагностичних методик (тести Ф. Гальтона, інтелектуальні тести А. Біне та Т. Сімона, поняття коефіцієнта інтелекту (IQ). Розвиток науки у XX ст. (поява особистісних тестів, проєктивні методики Роршаха і ТАТ, психодіагностика в клінічній, педагогічній та військовій психології). Розвиток психодіагностики в Україні (основні наукові школи, сучасні напрями досліджень). Сучасний етап розвитку: комп'ютерні та онлайн-тести, інтеграція з нейронауками, перспективи розвитку. Практичне застосування.</p>	2
<p>Тема 3. Загальна характеристика методів психодіагностики. Класифікація методів психодіагностики: кількісні та якісні, стандартизовані та нестандартні, об'єктивні, суб'єктивні та проєктивні. Основні методи: спостереження, бесіда та інтерв'ю, анкетування, психологічне тестування, проєктивні методи, аналіз продуктів діяльності. Вимоги до методів: надійність, валідність, стандартизованість, об'єктивність.</p>	2
<p>Тема 4. Сфери використання методів практичної психодіагностики. Освітня сфера (школа, ВНЗ), клінічна та медична психологія, консультативна та психотерапевтична практика, профорієнтація та профвідбір, організаційна та управлінська психологія, судова та військова психологія, соціальна робота та психологія кризових станів. Обмеження та проблеми психодіагностики: ризики помилкової інтерпретації, культурні та соціальні чинники, питання конфіденційності. Перспективи розвитку: цифрові та онлайн-методи, інтеграція з іншими науками, сучасні тенденції в п практиці.</p>	2
<p>Тема 5. Загальна теорія тестової психодіагностики Визначення та історія психологічного тесту. Відмінність тестів від інших методів дослідження. Класифікація тестів: за спрямованістю (інтелектуальні, особистісні, проєктивні), за формою проведення (індивідуальні і групові), за способом оцінювання (об'єктивні і суб'єктивні). Основні психометричні характеристики тестів – надійність, валідність, об'єктивність, стандартизація. Норми та шкали: поняття тестових норм, види норм (статистичні і критеріальні), шкали оцінювання результатів. Процедура тестування: умови проведення, інструкція, фіксація і обробка результатів. Інтерпретація результатів (принципи, типові помилки, обмеження методик). Переваги і</p>	2

недоліки тестів.	
<p>Тема 6. Організація проведення психодіагностичного обстеження.</p> <p>Принципи: наукова обґрунтованість, об'єктивність і надійність, валідність методик, етичність і конфіденційність. Етапи обстеження: підготовчий (формулювання запиту, визначення мети обстеження, добір методик), організаційний (підготовка умов проведення, інструктаж, встановлення контакту), проведення обстеження (застосування методик, спостереження за поведінкою обстежуваного), обробка та аналіз результатів (кількісна та якісна обробка даних, інтерпретація результатів), завершальний (формулювання висновків, зворотній зв'язок, рекомендації). Умови ефективного проведення: стандартизація процедури, врахування вікових та індивідуальних особливостей, уникнення помилок. Документування результатів: протокол обстеження, психологічний висновок.</p>	2
<p>Тема 7. Морально-етичні проблеми в роботі психодіагноста.</p> <p>Значення морально-етичних норм у психологічній діяльності. Етичні принципи: конфіденційності (захист персональних даних, межі розкриття інформації), добровільність і поінформована згода (право клієнта на відмову від обстеження, інформування про мету та наслідки діагностики), компетентність психодіагноста (використання валідних і надійних методик, відповідальність за інтерпретацію результатів), об'єктивність і неупередженість (уникнення суб'єктивних оцінок і стереотипів, недопущення дискримінації). Етичні проблеми інтерпретації і подання результатів (коректність формулювань, запобігання шкоді клієнту). Професійні межі і відповідальність: взаємини «психолог-клієнт», попередження зловживання владою. Наслідки порушення етичних норм: психологічні, соціальні, правові. Роль етичних кодексів і професійного контролю.</p>	
<p>Тема 8. Діагностика психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації.</p> <p>Поняття психічних станів, актуальність діагностики у психологічній практиці. Зв'язок психічних станів з поведінкою та діяльністю особистості. Психічні стани: суть, основні характеристики і класифікація психічних станів (емоційні, мотиваційні, вольові, функціональні). Поняття емоційно-особистісної дезадаптації, причини і чинники її виникнення, основні прояви та симптоми. Види дезадаптації (соціальна, навчальна, професійна, особистісна). Показники емоційно-особистісної дезадаптації: емоційні прояви (тривожність, депресивність, агресивність), особистісні особливості (самооцінка, рівень фрустрації, ригідність), поведінкові та психосоматичні ознаки. Методи діагностики психічних станів: спостереження та клінічна бесіда, анкетування і опитувальники, тести та проєктивні методики. Психодіагностичні методики дослідження дезадаптації: методики діагностики тривожності, дослідження депресивних станів, оцінка рівня стресу та емоційного вигорання, методики вивчення самооцінки та особистісних рис. Інтерпретація результатів діагностики: принципи аналізу психодіагностичних даних, комплексний підхід до оцінки психічного стану, типові помилки в інтерпретації результатів. Практичне значення діагностики: у психологічному консультуванні, в профілактиці дезадаптації, напрями корекційної та психотерапевтичної роботи. Етичні аспекти психодіагностики: конфіденційності, добровільність участі, відповідальність психолога за результати.</p>	2
<p>Тема 9. Особливості діагностики темпераменту і характеру.</p> <p>Поняття темпераменту і характеру. Відмінності між темпераментом і характером. Психофізіологічні основи темпераменту: типи вищої нервової діяльності, класичні типи темпераменту (сангвінік, холерик, флегматик,</p>	2

<p>меланхолік). Формування та структура характеру: соціальні та біологічні чинники формування характеру, риси характеру та їх класифікація. Мета і завдання психологічної діагностики. Методи діагностики темпераменту: спостереження, анкетування і тести, психодіагностичні методики (Айзенка, Стреляу). Методи діагностики характеру: опитувальники, проєктивні методи, аналіз діяльності та поведінки. Особливості та труднощі діагностики: суб'єктивність оцінювання, вплив ситуаційних факторів, вікові особливості. Практичне значення діагностики: у навчальній діяльності, професійній орієнтації, міжособистісному спілкуванні. Етичні аспекти психодіагностики: конфіденційність, добровільність участі, коректність інтерпретації результатів.</p>	
<p>Разом за змістовий модуль 1</p>	<p>18</p>
<p><i>Змістовий модуль 2. Техніки психодіагностики. Обробка та інтерпретація результатів досліджень.</i></p>	
<p>Тема 10. Вимірювання інтелекту як предмет психодіагностики. Поняття інтелекту і основні підходи до його визначення. Історія розвитку психодіагностики інтелекту: перші спроби вимірювання, внесок А. Біне, Т. Саймона, Ч. Спірмена, розвиток тестології у ХХ столітті. Теоретичні моделі інтелекту: однофакторна модель (g-фактор), багатофакторні моделі, ієрархічні та когнітивні теорії. Психодіагностичні методи вимірювання інтелекту: інтелектуальні тести, вербальні та невербальні методики, індивідуальні та групові тести. Основні тести інтелекту: шкали інтелекту Векслера, прогресивні матриці Равена, тест Стенфорд–Біне, короткі та скринінгові методики. Показники та інтерпретація результатів: коефіцієнт інтелекту (IQ), стандартизація та норми, інтерпретація профілю інтелекту. Надійність і валідність тестів інтелекту. Психометричні вимоги до тестів. Обмеження та критика вимірювання інтелекту: культурні та соціальні чинники, проблема тестової упередженості, межі застосування IQ-тестів. Етичні аспекти психодіагностики інтелекту. Практичне значення вимірювання інтелекту: освітня та клінічна практика, профорієнтація та відбір персоналу, наукові дослідження.</p>	<p>2</p>
<p>Тема 11. Особистісні опитувальники. Дослідження властивостей особистості. Визначення особистості, основні підходи до її вивчення та структура особистості. Місце особистісних опитувальників серед інших методів. Етичні принципи дослідження особистості. Особистісні опитувальники як метод дослідження, їх характерні ознаки, переваги та обмеження методу. Класифікація: типологічні та рисові, об'єктивні та проєктивні методики, стандартизовані та авторські опитувальники. Основні особистісні опитувальники: ММРІ (Міннесотський багатофакторний опитувальник), 16-факторний опитувальник Кеттела, опитувальник Айзенка, опитувальник “Велика п'ятірка” (Big Five)). Властивості особистості, що досліджуються: темперамент, характер, спрямованість особистості, рівень тривожності, екстраверсія–інтроверсія. Надійність і валідність особистісних опитувальників. Фактори, що впливають на точність результатів. Практичне застосування: освіта, професійний відбір, клінічна та консультативна психологія. Перспективи розвитку методів дослідження особистості.</p>	<p>2</p>
<p>Тема 12. Нетестові методи психодіагностики. Місце нетестових методів у психодіагностичному процесі. Загальна характеристика нетестових методів. Відмінності між тестовими та нетестовими методами. Переваги й обмеження нетестових методів. Основні види нетестових методів психодіагностики: спостереження (включене, невключене, систематичне), їх переваги та недоліки; бесіда та інтерв'ю (структуроване і</p>	<p>2</p>

<p>неструктуроване) і вимоги до проведення; анкетування (види анкет, особливості побудови запитань); аналіз продуктів діяльності (малюнки, письмові роботи, творчі завдання); біографічний метод (аналіз життєвого шляху особистості). Проективні методи як різновид нетестових методів: характеристика, приклади (малюнкові, асоціативні). Умови ефективного використання нетестових методів: професійна підготовка психолога, етичні принципи, поєднання кількох методів. Значення нетестових методів у практичній діяльності психолога: застосування в освіті, клінічній та консультативній практиці.</p>	
<p>Тема 13. Проективні методи в діагностиці. Місце проективних методик у психологічній діагностиці та історія виникнення (психоаналіз, З. Фройд, Г. Мюррей). Поняття психологічної проекції, механізм дії методів. Несвідома сфера особистості як об'єкт дослідження. Характерні особливості проективних методів: невизначеність стимульного матеріалу, відсутність «правильних» відповідей, складність стандартизації, вплив особистості дослідника. Класифікація проективних методів: асоціативні, інтерпретаційні, конструктивні, експресивні, доповнювальні. Основні проективні методики: тест чорнильних плям Роршаха, тематичний апперцептивний тест (ТАТ), метод незакінчених речень, малюнкові тести (малюнок людини, сім'ї, дерева), тест Сонді. Сфери застосування: клінічна психологія, дитяча та шкільна психологія, психотерапія, судово-психологічна експертиза. Переваги проективних методів: виявлення глибинних переживань, менша соціальна бажаність відповідей. Недоліки: суб'єктивність інтерпретації, низька надійність і валідність, високі вимоги до кваліфікації психолога. Етичні аспекти використання: відповідальність психолога, коректність інтерпретації результатів, конфіденційність. Актуальність методів у поєднанні з іншими методами. Роль у комплексній діагностиці особистості.</p>	2
<p>Тема 14. Соціально-психологічні особливості діагностування людей різного віку. Актуальність психологічної діагностики у різні вікові періоди. Поняття, принципи (науковість, етичність, комплексність, вікова адекватність) і методи психологічної діагностики. Соціально-психологічні чинники, що впливають на діагностування: соціальне середовище та культура, роль сім'ї, навчального та професійного оточення, вплив соціальних ролей і статусу. Особливості діагностування дітей дошкільного віку: психологічні особливості розвитку, методи діагностики (спостереження, ігрові методики, бесіда), роль батьків та вихователів. Діагностування дітей молодшого шкільного віку: особливості пізнавальної та емоційної сфери, соціальна адаптація та навчальна діяльність, специфіка тестових методик. Соціально-психологічні особливості діагностики підлітків: криза ідентичності та самосвідомості, міжособистісні стосунки та вплив групи однолітків, труднощі достовірності результатів. Діагностування осіб юнацького та молодого дорослого віку: формування особистісних і професійних орієнтацій, соціальна активність та самореалізація, психодіагностика мотивації та цінностей. Особливості психологічної діагностики дорослих: соціальні ролі та життєвий досвід, професійна діяльність і стресові чинники, методи дослідження особистості та міжособистісних відносин. Діагностування осіб похилого віку: вікові зміни психічних процесів, соціальна ізоляція та адаптація, етичні аспекти діагностики. Узагальнення вікових та соціально-психологічних особливостей. Значення індивідуального підходу в діагностуванні.</p>	2
<p>Тема 15. Математичні методи в психологічних дослідженнях. Роль математичних методів у сучасній психології. Значення кількісного аналізу</p>	2

<p>для наукових досліджень. Зв'язок психології зі статистикою та математикою</p> <p>Поняття математичних методів у психології: визначення математичних і статистичних методів, основні завдання математичної обробки даних, якісні та кількісні підходи в психологічних дослідженнях. Види даних у психології: номінальна, порядкова, інтервальна та відносна шкали; особливості психологічних вимірювань; похибки та надійність даних. Описова статистика: середні величини (середнє арифметичне, медіана, мода); показники варіативності (розмах, дисперсія, стандартне відхилення); графічні способи подання даних (таблиці, діаграми, гістограми). Методи перевірки статистичних гіпотез: поняття статистичної гіпотези, рівень значущості, критерії перевірки гіпотез (t-критерій Стьюдента, χ^2, U-критерій Манна-Уїтні). Кореляційний аналіз: поняття кореляції, коефіцієнти кореляції (Пірсона, Спірмена), інтерпретація кореляційних зв'язків. Регресійний та факторний аналіз, моделювання психологічних явищ. Використання комп'ютерних програм: статистичні пакети (SPSS, R, Excel), переваги автоматизованої обробки даних, обмеження та типові помилки. Етичні аспекти застосування математичних методів: коректність обробки та інтерпретації результатів, запобігання маніпуляції даними, відповідальність дослідника. Значення математичних методів для розвитку психології. Перспективи використання кількісних методів у дослідженнях.</p>	
<p>Тема 16. Візуальна психодіагностика та її застосування у психологічній практиці.</p> <p>Суть візуальної психодіагностики та її місце в системі психологічних методів. Історія становлення та розвитку: витоки (фізіогноміка, характерологія, типології), розвиток у межах сучасної психології. Зв'язок зовнішніх проявів і психічних особливостей; психологічні теорії, на яких базується метод. Основні об'єкти спостереження: міміка та пантоміміка, жести і поза, зовнішній вигляд і стиль одягу, особливості рухів і поведінки. Методи та прийоми візуальної психодіагностики: спостереження, аналіз невербальної поведінки, порівняльний аналіз поведінкових реакцій. Переваги методу (оперативність, ненав'язливість). Недоліки (суб'єктивність, ризик помилкових висновків). Етичні аспекти використання: відповідальність психолога, недопущення стигматизації та ярликів. Застосування візуальної психодіагностики у практиці: психологічне консультування, клінічна психологія, освітня сфера, кадрова та організаційна психологія. Значення візуальної психодіагностики в сучасній психології: поєднання з іншими методами, перспективи розвитку.</p>	2
Разом за змістовий модуль 2	14
Всього	32

6.2. Практичні заняття

Тема практичного заняття	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Загальні засади психодіагностики.</i>	
Тема 1. Предмет психодіагностики як наукового знання.	2
Тема 2. Історія виникнення і становлення психодіагностики.	2
Тема 3. Загальна характеристика методів психодіагностики.	2
Тема 4. Сфери використання методів практичної психодіагностики.	2
Тема 5. Загальна теорія тестової психодіагностики.	2
Тема 6. Організація проведення психодіагностичного обстеження.	2
Тема 7. Морально-етичні проблеми в роботі психодіагноста.	2

Тема 8. Діагностика психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації.	2
Тема 9. Особливості діагностики темпераменту і характеру.	2
Разом за змістовий модуль 1	18
Змістовий модуль 2. Техніки психодіагностики. Обробка та інтерпретація результатів досліджень.	
Тема 10. Вимірювання інтелекту як предмет психодіагностики.	2
Тема 11. Особистісні опитувальники. Дослідження властивостей особистості.	2
Тема 12. Нетестові методи психодіагностики.	2
Тема 13. Проективні методи в діагностиці.	2
Тема 14. Соціально-психологічні особливості діагностування людей різного віку.	2
Тема 15. Математичні методи в психологічних дослідженнях.	2
Тема 16. Візуальна психодіагностика та її застосування у психологічній практиці.	2
Разом за змістовий модуль 2	14
Всього	32

6.3. Самостійна робота

Зміст	К-ть годин
Добір і самостійне опрацювання джерел за заданою темою.	50
<i>Творче завдання:</i> Опрацювання літератури та доповідь на тему за вибором здобувачів освіти.	50
<i>Практичні завдання:</i> виконання тематичних завдань.	42
Всього	142

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання ІНДЗ (*4 год.).

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для активізації процесу навчання студентів в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

- **на лекціях** чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага студентів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються студенти до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

- **на семінарських** заняттях запроваджуються різні навчальні технології: семінар-розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; семінар вирішення ситуаційних вправ; семінар-розв'язання проблемних питань; мозковий штурм;

кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування. Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

В умовах змішаної та дистанційної моделей навчання, коли взаємодія з викладачем відбувається за допомогою застосунків Zoom чи Google Meet для відеоконференцій, освітньої платформи Moodle BNAU для виконання самостійних дослідницьких і підсумкових тестових завдань, файлообмінних соціальних мереж Telegram, Viber, інтерактивна складова навчання здобувачів вищої освіти доповнюється іншими застосунками для зворотного зв'язку: google-форми для опитувань, Google Classroom тощо.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни включає *поточне, тематичне оцінювання* (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль.

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань за вибором здобувачів вищої освіти.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях) та виконання проєктного/творчого завдання (усно/письмово). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється після кожного контрольного заходу.

По завершенню 2-го семестру – залік.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання лекційних занять не передбачено. На лекційних заняттях ведеться облік присутності здобувачів для контролю відвідуваності занять.

Бали на практичному занятті здобувачі вищої освіти отримують за виконані практичні завдання, опрацювання джерел, командні проєкти, презентації, активність під час дискусій і виконання практичних завдань.

Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, результативну практичну роботу в групі, опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел, презентації, активність самостійної пошукової роботи.

Під час модульного контролю передбачені комплексні засоби оцінювання (усно й письмово, під час виконання тестових завдань, дослідницьких і творчих тощо), у тому числі комп'ютерно орієнтовані.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється за результатами поточного (практичні заняття, самостійна робота) та рубіжного (модульного) контролів за десятибальною шкалою – «1», «2», «3», «4» ... «10».

1 бал оцінювання (з заокругленням до цілого числа) відповідає 10 % правильних тверджень у разі усної відповіді, відповідей у тесті, виконаних завдань тощо.

Бали з модульного контролю нараховуються за виконання модульної контрольної роботи.

Відсутність студента на занятті («нб») у розрахунку середнього арифметичного значення (САЗ) приймається як «0».

У кінці семестру обчислюється САЗ всіх отриманих здобувачем вищої освіти оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{БПК} = \text{САЗ} \times k,$$

де БПК – бали з поточного контролю;

САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок;

k – коефіцієнт для певного виду контролю (практичні заняття, самостійна робота – «3», модульний контроль – «1» для форми підсумкового контролю «екзамен» та «4» для форми підсумкового контролю «залік»).

Результати поточного оцінювання здобувача (за 10-бальною шкалою) виставляються в електронний журнал АСУ БНАУ і автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти

Максимально можлива к-ть балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал
Залік	30	30	40	-	100
Іспит	30	20	20	30	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	

75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа Інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації у програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Відеоматеріали з каналу Youtube та публічні відеолекції в записі.
3. Роздавальні матеріали – таблицні й схематичні основи, інфографіка тощо.
4. Засоби зворотного зв'язку – інтерактивна дошка Padlet, сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter.
5. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій Zoom, Google Meet, освітня платформа BNAU MOODLE, Google Classroom.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

- аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне приміщення, комп'ютерне обладнання (ПК/ноутбук + мультимедійний проєктор), Wi-Fi.
- дистанційного: мережа Інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література

1. Варвус К. А. Психодіагностика та психокорекція особливостей соціальної зрілості у юнацькому віці : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня магістра : спец.053 Психологія / наук. кер. Т. І. Дучимінська ; Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2025. 58 с.
2. Візуальна психодіагностика: робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» освітньої програми «Психологія» другого (магістерського) рівня: [Електронне видання] / укл. І. Ушакова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. – 14 с. (Укр.).
3. Меленчук, Н. ., Лебедева, Н. ., & Поплавська, Є. . (2025). ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ПСИХОДІАГНОСТИКИ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ В ПСИХОЛОГІЧНОМУ КОНСУЛЬТУВАННІ. Вісник Національного університету оборони України, 84(2), 97–106. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2025-84-2-97-106>
4. Психодіагностика в клінічній психології. Уклад.: Л. М. Співак, А. М. Османова. Київ: Університет «Україна», 2023. 146 с.
5. Психодіагностика та психокорекція дітей : навчально-методичні рекомендації. Умань : ВПЦ «ВІзаві», 2024. 86 с.
6. Саннікова О. П. Навчально-методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія з курсу Психодіагностика. Ч.1. / О. П. Саннікова, Н. І. Меленчук. - Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. - 45 с.
7. Чайковський М., Потапчук Є., Петrenchенко С. Психодіагностика та психокорекція посттравматичного стресового розладу: навчально-методичний посібник / за ред. М. Чайковського. Київ : Університет «Україна», 2025. 290 с.
8. Чумак О. А., Товстуха О.М. Психодіагностика: навчально-методичний посібник для організації навчальної роботи з курсу психодіагностики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою 053 «Психологія» / О. О. Чумак, О.М. Товстуха; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Полтава : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2024. – 121 с.

Додаткова література

1. Волошенко М. О., Азаркіна О. В. Психологія професійного спілкування :

- навч. посіб. Херсон : Олді плюс, 2021. 278 с.
2. Демчук, О. (2025). ЕФЕКТИВНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЯК МЕТОДУ ОЦІНКИ ПОВЕДІНКОВИХ ТА ЕМОЦІЙНИХ РЕАКЦІЙ ПОРІВНЯНО З ПОЛІГРАФОМ. Судова експертиза, (2), 32–36. <https://doi.org/10.32782/forensic.science.2025.2.5>
 3. Притула, О. (2024). ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ . Вчені записки Університету «КРОК», (4(76), 358–364. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-76-358-364>
 4. Семухіна М.О. Діагностичний потенціал проєктивних методик у вивченні несвідомого: кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю "056 - психологія", Тернопіль: ТНТУ, 2023.67 с.
 5. Слюсаревський М. М., Хазратова Н. В. Психологія груп : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2022. 163 с.
 6. СУРГУНД, Н., & ВУСАТЮК, О. (2025). ПСИХОДІАГНОСТИКА ГОТОВНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ВИБОРУ. Psychology Travelogs, (3), 15–26. <https://doi.org/10.31891/PT-2025-3-2>

Неформальна освіта:

1. Протидія булінгу https://prometheus.org.ua/course/course-v1:MON+AB101+2019_T2